

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 0850804052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2022-10-27

Planärende på granskning om detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1.

Remiss från stadsbyggnadskontoret, dnr 2017–09500.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från stadsbyggnadskontoret.
2. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd justerar beslutet omedelbart.

Sammanfattning

En remiss om granskning av förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 har upprättats av stadsbyggnadskontoret. Planen möjliggör anläggande av ett kraftvärmeverk med tillhörande industrihamn samt ny lokalisering av en återvinningscentral.

Planförslaget om anläggandet av ett kraftvärmeverk i Lövsta innebär en situation där nödvändig stadsutveckling leder till svåra avvägningar mellan olika mål och intressen. Förvaltningen är emellertid i allt väsentligt positiv till remissförslaget som på ett tydligt sätt lyfter de problem och utmaningar som måste lösas för att möjliggöra en övergång till förnybar energi i Stockholm Exergis fjärrvärmeproduktion. Stadsdelsnämnden ansvarar för skötsel och utveckling av parker, strandbad och naturområden inklusive naturreservat inom stadsdelsområdet. Förvaltningen utgår ifrån att det nu planerade kraftvärmeverket inte omöjliggör den fortsatta naturreservatsbildningen för ett långsiktigt bevarande av Kyrkhamns natur-, kultur- och rekreationsvärden och för säkerställandet av områdets funktion som en del av ett ekologiskt kärnområde och dess spridningsvägar. Förvaltningen anser att det är av största vikt att nödvändiga bullerdämpande åtgärder vidtas vid de planerade verksamheterna inom den nu föreslagna detaljplanen med syfte att säkerställa Kyrkhamn som ett fortsatt rofyllt naturområde.

Bakgrund

Stockholms stad har tagit fram en energiplan som visar de närmaste årens utmaningar som måste övervinnas för att nå målet om en energieffektivare och på längre sikt en fossilbränslefri stad. I ”Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040” konstateras att stadens möjligheter att nå klimatmålen till stor del avgörs av hur fjärrvärmeproduktionen sker. För att uppnå målen krävs en successiv övergång till förnybar energi i Stockholm Exergis fjärrvärmeproduktion. I gällande översiktsplan för Stockholms stads laga kraftvunnen 2018-03-23, är Lövstaområdet utpekad för teknisk försörjning med specificeringen ny energianläggning.

För uppförande och drift av kraftvärmeverk krävs miljötillstånd enligt Miljöbalken. Tillståndsansökan skickades in till Mark- och miljödomstolen 2020-02-19. Tillståndet reglerar hela verksamheten med gränsvärden, utformning och hur den ska drivas. Samråd om ansökan för miljötillstånd hölls av verksamhetsutövaren Stockholm Exergi samtidigt som samrådet om förslag till detaljplan pågick under april – juni 2019.

Sammanfattning av remissen

En remiss om granskning av förslag till detaljplan för Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1 inom stadsdelen Hässelby villastad, har upprättats av stadsbyggnadskontoret. Nedan återges en kort sammanfattning av det mycket omfattande materialet. För att ta del av hela remissmaterialet inklusive tillhörande utredningar, hänvisar förvaltningen till samtliga handlingar som återfinns under följande länk:

<https://etjanst.stockholm.se/Byggochplantjansten/pagaende-planarbete/planarende/2017-09500>

Planområde inom fastigheten Hässelby villastad 36:1.

Planförslag

Planen möjliggör anläggande av ett kraftvärmeverk med tillhörande industrihamn samt ny lokalisering av en återvinningscentral. Kraftvärmeanläggningen planeras i planområdets norra del och hamnen planeras invid strandområdet i väster, där det idag finns en småbåtshamn och en badplats. Logistisk koppling kommer att anläggas mellan kaj och anläggning för att möjliggöra transport av bränsle. Återvinningscentralen planeras till planområdets sydöstra del strax söder om den nuvarande återvinningscentralens placering.

Ett uttryckligt syfte i planläggningen är att skydda Mälaren från den komplexa och betydande föroreningssituation som präglar området idag. Inom ramen för sin rådighet avser planen, genom reglering av den byggda miljön och särskilda bestämmelser, säkra att vattenskyddsföreskrifterna för Östra Mälarens skyddszon följs, att dricksvattentäkten inte riskeras samt att den befintliga tillförseln av föroreningar från området minskar.

Ett genomförande av detaljplanen medför att betydande mängder förorenade massor, både på land och på Mälarens botten, kommer att avlägsnas genom muddring och sanering. Detta bedöms på lång sikt kunna gynna bland annat vattenmiljön i området. För planerad kraftvärmeanläggning krävs miljötillstånd och för planerad återvinningscentral krävs anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden om en så kallad c-verksamhet. Tillstånd respektive anmälan reglerar miljötekniska aspekter kopplat till bland annat spridning av föroreningar och skydd av vattenområde.

Illustrationsplan över planområdet.

Kraftvärmeverket ska producera både elkraft och fjärrvärme med en årlig produktion av 600 GWh respektive 2100 GWh. Anläggningen i Lövsta avses kunna försörja över 200 000 lägenheter med värme och generera el som motsvarar över 125 000 elbilars årsbehov. Det

planerade kraftvärmeverket i Lövsta syftar till att etablera ny baslastproduktion delvis som ersättning för energiproduktionen i det koleldade Kraftvärmeverk 6 i Värtan som togs ur drift under år 2020 och delvis som ersättning för kraftvärmeverket i Hässelby strand som uppnått slutet på sin livslängd. Bränslet planeras vara utsorterade brännbara fraktioner ur hushålls- och verksamhetsavfall (RDF-bränsle), trä i form av biobränslen (grenar, trädtoppar, bark och spån) samt träflis. Sammansättning, krav och annat som rör bränslet och dess egenskaper regleras av miljötillståndet. Bränslet ska av hållbarhetsskäl transporteras till verket med båt. I genomsnitt beräknas varje båtlast ta 3000 ton bränsle, som jämförelse kan en lastbil frakta upp till 40 ton. Cirka 300 båttransporter beräknas ske årligen.

Kraftvärmeverkets delar

Den nya anläggningen omfattar en huvudbyggnad samt utrustning för mottagning, beredning och lagring av de olika bränsleslagen. Huvudbyggnaden planeras för pannanläggning med tillhörande kringsystem, ångturbin, rökgasrening och rökgaskondensering. I huvudbyggnaden planeras också en byggnad innehållande transformatorer och ställverk för matning av el till ingående utrustning, utrustning för fjärrvärmedistribution och annan hjälputrustning, ett kontor och en verkstad. I anslutning till huvudbyggnaden finns plats för två hetvattenpannor. Utanför huvudbyggnaden finns plats för rökgasrening och skorstenar samt oljecisterner, ackumulatortankar, expansionskärl, ammoniaktank, asksilor med mera.

Sydost om huvudbyggnaden möjliggörs en byggnad som kan inrymma utrustning för koldioxidavskiljning. Mellan huvudbyggnaden och kajen finns plats för byggnader för lager och hantering av bränsle.

Industrihamn, kajanläggning

För att kunna ta emot den mängd bränsle som behövs kommer bränsletransporter att ske med båt. Planen möjliggör en kaj om cirka 350 meter med plats för två fartyg samt hamnanläggning vid Mälaren. Kajen planeras att grundläggas med hjälp av pålning och området där kajen ansluter mot land kommer att stabiliseras i erforderlig omfattning. Hamnområdet kommer vara inhägnat.

Inom kajområdet medger planen en byggnad för personal som deltar vid lossning och underhåll av hamnanläggningen. Byggnaden kan även komma att innehålla en verkstad för underhåll av utrustning och fordon som används vid kajen. Vid kajen installeras även pumpar och rensningsbara intagsgaller för anläggningens behov av kyl- och släckvatten samt utlopp av uppvärmt vatten och

renat dagvatten. På kajen medger planen även lagringstankar för mellanlagring av avskild koldioxid före borttransport. I hamnområdet får även en byggnad för hantering av anläggningens elanslutning uppföras.

Återvinningscentral

I samband med utveckling av Lövstaområdet och etablering av kraftvärmeverket byggs en ny modern återvinningscentral (ÅVC) som ersätter den befintliga. Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) är fortsatt verksamhetsutövare för denna. Anläggningen uppförs sydöst om befintlig anläggning med in- och utfart från Lövstavägen. Stora delar av återvinningscentralen byggs in i en hall, där både avlämningen av avfallet och lastning av de fordon som transporterar bort avfallet kommer att göras inne i byggnaden. Detta för att minimera störning för omgivande bostäder och grönområden.

Trafikflöden för besökande hanteras i en sluten slinga inom anläggningen med infart i väster som leder till parkering och de olika avlämningsstationerna och sedan en utfart i områdets västra del genom byggnaden. En separat in- och utfart fungerar för lastningen av de fordon som transporterar bort material.

Gator och trafik

Planförslaget förutsätter inga nya vägar utan bekräftar befintliga, tidigare icke planlagda delar av Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen. Befintliga infarter från Lövstavägen och Kyrkhamnsvägen ersätts av nya infarter. Inom anläggningen för kraftvärmeverket kommer normalt cirka 50 personer vistas. Vid anläggningens huvudentré i norr finns plats för upp till 95 parkeringsplatser för bilar.

Transporter till och från kraftvärmeverket kommer att ske med båt och lastbil. I händelse av haveri då bränsletransport inte kan ske med båt måste frakt ske med lastbil istället. I normalfall handlar kraftvärmeverkets transportbehov om i genomsnitt en lastbil i timmen (18 per dygn), vilket ungefär motsvarar dagens trafik till den befintliga freonåtervinningen. Transporter till och från ÅVC bedöms inte förändras i någon större utsträckning.

Verksamhetsutövaren SVOA räknar med ca 12 st tunga fordon per dygn, varav i snitt ett per dygn utgörs av farligt gods. Antal besökande kundfordon bedöms variera mellan ca 500 - 1500 per dygn med ett snitt på ca 800 om dagen.

Rekreation

Gång- och cykelstråket längs Mälaren hålls fortsatt öppet. Mellan hamnområdet och kraftvärmeverket behålls dagens möjlighet att röra sig till fots, på cykel eller med häst längs Mälaren. Genom en planskild passage som binder samman strandstråket med

Kyrkhamnsvägen, skapas en framtida möjlighet till att passera anläggningen längs med vattnet. Även servicefordon till de täckta tipparna ska kunna passera. Hur gångbanan ska fortsätta norrut, utanför planområdet, utreds lämpligast inom pågående naturreservatsbildning.

Vid genomförandet av planen kommer badplats liksom småbåtshamn och vinteruppställning av fritidsbåtar att ersättas med energihamnen. Lövsta strandbad utgör under sommartid en viktig målpunkt för många besökare inom området. Närmaste badplats är idag Allmänna badet som ligger cirka 3,5 km söderut från Lövstabadet. Därutöver finns ytterligare tre bad i Hässelby-Vällingby längs med Mälarens strand i södergående riktning. Därmed bedöms tillgången till strandbad som fortsatt god inom stadsdelsområdet Hässelby-Vällingby.

Även småbåtshamnen utgör en viktig målpunkt för rekreation för båtägare i området. När småbåtshamnen tas bort kommer det sannolikt uppstå ett behov av att bygga en ny småbåtshamn någon annanstans eller utöka befintliga närliggande hamnar. De närmaste två hamnarna ligger cirka 2 respektive 4 km söderut från Lövsta småbåtshamn.

Utredningsarbete pågår för att hitta ersättningsplatser för bad- och båtplats. Om sådana platser hittas inom ett rimligt avstånd kan de negativa konsekvenserna mildras.

Tidsplan

Tidplanen förutsätter att de under granskning inkomna synpunkterna kan hanteras inom ramen för stadsbyggnadskontorets rådighet och kraven på detaljplaneprocessens hantering. Vidare förutsätts att erforderliga avtal mellan Stockholms stad och verksamhetsutövarna har upprättats inom ramen för tidsplanen och att nödvändiga miljötillstånd för de planerade verksamheterna bedöms kunna ges.

- Godkännande i stadsbyggnadsnämnden oktober 2023.
- Antagande i kommunfullmäktige december 2023.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för verksamhetsstöd och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Planförslaget om anläggandet av ett kraftvärmeverk i Lövsta innebär en situation där nödvändig stadsutveckling leder till svåra avvägningar mellan olika mål och intressen. Förvaltningen är emellertid i allt väsentligt positiv till remissförslaget som på ett

tydligt sätt lyfter de problem och utmaningar som måste lösas för att möjliggöra en övergång till förnybar energi i Stockholm Exergis fjärrvärmeproduktion.

Stadsdelsnämnden ansvarar för skötsel och utveckling av stadsdelsområdets strandbad. En konsekvens av den föreslagna placeringen av kraftvärmeverket innebär att det inte blir möjligt att behålla strandbadet intill det kommande kraftvärmeverkets hamnverksamhet.

Målet är emellertid att hitta en alternativ plats för att ersätta förlusten av Lövstabadet. Utanför denna planprocess pågår därför samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, exploateringskontoret, idrottsförvaltningen och Stockholm Exergi för omlokalisering av Lövstabadet, inklusive befintlig småbåtshamn. EU-direktiv och övrig miljölagstiftning reglerar krav för vattenkvalitet och sediment vid offentliga bad. För att utvärdera om en plats är lämplig som offentlig badplats behöver badvattenkvaliteten undersökas under minst två år för att fånga in eventuella säsongsvariationer. Badvattnet ska vara tjänligt ur hygienisk synpunkt. Utöver provtagningen krävs en bedömning av platsen i övrigt och hur placeringen påverkar människors hälsa och miljö, exempelvis om den tänkta placeringen är i närhet av farleder för båtar och småbåtshamnar.

Vidare har stadens arbete med att inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn fördröjts bland annat med anledning av de större planprojekt som nu pågår i Lövsta och Riddersvik. Kyrkhamns naturområde är bland annat ett av Stockholms få kvarvarande tysta områden och därför viktig att bevara. Förvaltningen anser därför att det är av största vikt att nödvändiga bullerdämpande åtgärder vidtas vid de planerade verksamheterna inom den nu föreslagna detaljplanen med syfte att säkerställa Kyrkhamn som ett fortsatt rofyllt naturområde.

Stadsdelsnämnden ansvarar för skötsel och utveckling av parker, strandbad och naturområden inklusive naturreservat inom stadsdelsområdet. Förvaltningen utgår ifrån att det nu planerade kraftvärmeverket inte omöjliggör den fortsatta naturreservatsbildningen för ett långsiktigt bevarande av Kyrkhamns natur-, kultur- och rekreationsvärden och för säkerställandet av områdets funktion som en del av ett ekologiskt kärnområde och dess spridningsvägar.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Jenny Beijker
Avdelningschef
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilagor:

1. Planbeskrivning, granskning.
2. Plankarta, granskning.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2022-10-05
Jenny Beijker, Avdelningschef	2022-10-03